

alleen, maar
sonen! In de
iet beschrijft,
66 overvloedig,
r uitroep: „De
richt!“ En de
a ouze eigene
n ons innerlijk
uwende wijze,
zonde achter-

Gods recht-
er alle godde-
schen“ (Rom.
chtvaardigheid
haar wat voor
gen, nu Gods
aring geeft, in
grote gericht
zal uitloopen?
ders niet ver-
toen hij vroeg:
cht misschien
dag; die wel
nig nadenken

dat de zonde
trok en ver-
dan ongerech-
ts-beseffen en
ou hebben,
i onze Nederl.
i, mogen ook
zijn om den
ze blijven
en „kleine“
al verder
al Gods doen

zeker niet en
alleen te rade
redeneeren“.
lleen mogelijk

zelfs geblijkt
digen zoon en

niets van een
azer goedkeu-
rover wij ons
titten. Het is,
uwensvol lui-
8 doen.

et te vreezen
ervan, dat hij
digen als het

o hij meende,
ods oordeelen

eker, als we
het doen Gods
verstand niet
aarachtig, dat

a raad geven,
tot het zijne
egen bekend,
waarheid en
wat er volgt
leiden in het
n zijnen weg

F.

nnen corrigeeren,
storende fouten

„En als het ver-
„beldagen“ moet
en mond moeten

„zoo“ veranderd

„ook“ worden

F.

IEKE
VEN

ullict is niet
eerst in de
geopenbaard-
elden van be-
stakingen op

den uittocht
0 jaren voor
d het echter
st verbetering
akers waren
is niet onder
ar ze waren
er en ze be-
willigen berg,
ze rechten.
venstemming

met de arbeidsconflicten, die wij ook nu nog ken-
nen, hebben de stakingen in de middeleeuwen,
die vooral in de weverijen wel eens voorkwamen.
Onder de wevers trof men nogal wat vreemdelingen
aan, Brabanders en Vlamingen, die aan wat be-
weging behoefte schenen te gevoelen.

Het ging daarbij soms om het werken met andere
arbeiders dan land- en stadgenooten; soms om
het te groot aantal leerlingen, dat werd toegelaten,
en in dien strijd kende men ook het „besmet“ of
„vuil“ verklaren van bepaalde werkplaatsen.

Rustig verliepen deze conflicten nimmer, de
Overheid moest meermalen met rigoureuze maat-
regelen dreigen, wijl bloedige vechtpartijen niet
tot de uitzonderingen behoorden. Dit optreden heeft
zoo goed als nooit eenig ander resultaat gehad,
dan dat de Overheid aanleiding vond scherpe
strafbepalingen te ontwerpen. De maatschappelijke
organisatie was nog te stevig verankerd ook in
het leven der gezellen, dan dat oproerige elementen
blijvend beslag konden krijgen op den algemeenen
geest.

In den nieuweren tijd, bij de ontwikkeling der
industrie, treedt het verschijnsel weer op in nieuwe
vormen. De vakorganisaties komen, nog heel be-
scheiden, omstreeks het midden der vorige eeuw
in ons land op. En met de organisaties komen ook
de conflicten.

Niet omdat deze eerste organisaties zoo gaarne
den strijd wilden, of zoo revolutionair waren. Veel-
eer mogen wij het zoo stellen, dat de arbeidsver-
houdingen zoo slecht waren, dat deze tot organi-
satie hebben gedreven. Deze organisatie was feite-
lijk eerst in 1872 mogelijk, toen de artikelen 415
en volgende van den toenmaligen Code Pénal wer-
den afgeschaft en de patroons zoowel als de ar-
beiders, het recht van organisatie kregen. Wel was
men reeds in de 60-er jaren begonnen hier en daar
vakverenigingen op te richten, zelfs hadden toen
reeds enkele plaatselijke stakingen plaats gehad,
maar nog in 1869 was in Rotterdam een spoorweg-
werker wegens „samen spanning“ tot twee jaar
gevangenisstraf veroordeeld.

Zoover bekend kwamen de eerste stakingen in
ons land voor in 1867 in Arnhem, Nijmegen en
Utrecht en deze acties door de typografen opgezet,
liepen hoofdzakelijk over het recht zich te organi-
seeren. Deze conflicten vermenigvuldigden zich
vooral, toen in later jaren de anarchistische stroom-
ing in de Vakbeweging begon te wassen.

Deze eerste stakingen droegen meerendeels een
plaatselijk karakter, golden dikwijls slechts één
onderneming en een betrekkelijk gering aantal ar-
beiders. Toen de vakbeweging tot meer ontwikke-
ling kwam, de gecentraliseerde bonden de leiding
kregen, veranderden de conflicten geheel, voor
wat de omvang en betekenis betreft.

Nu zijn het geen kleine groepen meer, gewik-
keld in een plaatselijk conflict met een dikwijls
sterk persoonlijk achtergrond, groepen zonder
leiding en zonder kas, maar het zijn duizendtallen,
die dikwijls na langdurige onderhandeling, het con-
flict proclameeren in heel het bedrijf. Het is een
goed geordend leger, onder bekwame leiding, met
een groot weerstandsvermogen, dat voor een te
voren omschreven doel, den strijd waagt.

Wat voor ons nu allereerst van betekenis is,
het is deze vraag, of men met deze soort con-
flicten bedoelt de omverwerping van de verhou-
dingen; of de staking iets te maken heeft met een
sociale revolutie? Dit immers zal ook onze houding
tegenover haar hebben te bepalen. Welnu, daarom
gaat het bij deze conflicten niet.

Ook in de middeleeuwen, al ging het toen veel
hardhandiger, en al leek het meer nog dan onze
conflicten op een opstand, bedoelde men allermindst
een omwenteling.

Immer hebben de „complotteerende“ en „cour-
tende“ gezellen de staking beschouwd als een
„onderbreking“ van de arbeidsovereenkomst. Nim-
mer als een „verbreking“. Men wilde volstrekt niet
het bestaan der ondernemers onmogelijk maken.

Ook nu is de positie in wezen geheel dezelfde
gebleven. Als strijd in het bedrijf heeft de staking
ten doel verandering van enkele dingen in de
wederzijdsche verhoudingen van ondernemers en
arbeiders, maar niet omwenteling van de grond-
slagen der betrekkingen.

De staking onderbreekt de arbeidsovereenkomst,
om haar op grondslag van de bestaande maat-
schappelijke verhoudingen weer te herstellen.

Ze gaat niet uit op een principiële wijziging
van de maatschappelijke positie van patroons en
arbeiders tegenover elkander. De bedoeling is
veeleer, dat na afloop van den strijd elk weer
komt op de oude plaats en elk weer tewerkgesteld
wordt bij zijn vroegeren patroon.

Daar is een huiselijk conflict. Een conflict, dat
storend werkt op den normalen gang van zaken
in dat grootte gezin. Dat tijdelijk het samenwerken
onmogelijk maakt naar het gevoelen van één of
beide partijen. Zoo spoedig uit den weg geruimd
is, wat oorzaak van het conflict werd, of als blijkt,
dat niet te realiseren is wat men hoopte of meende
te mogen verwachten, is het met de onder-
breking gedaan en bedoelt men het leven weer
gezamenlijk voort te zetten.

Wij hebben ons hiermede over het al of niet
wenselijke van dit strijdmiddel niet uitgesproken.

Wij komen trouwens nog tot hetgeen er ten aan-
zien van deze dingen door de Christelijke arbe-
ij, vóór eenig oordeel kan worden uitgesproken.
Maar wij hebben dit moeten voorop stellen, omdat
wij, voor eenig oordeel kan worden uitgesproken,
zekerheid moeten hebben van het „wezen“ der
werkstaking.

Nu meenen wij, dat wel blijkt uit wat wij schre-
ven, dat de werkstaking iets heel anders bedoelt
dan de revolutie. Men moge het middel aan- of
misprijken, er veel of weinig van verwachten, den
invloed op het geestelijk leven meer of minder
sombor zien, maar wij kunnen niet anders dan toe-
stemmen, dat ze in wezen niet is „revolutionair“.
G. BAAS Kzn.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De actie van de jonggereformeerden in Zwitserland.

II.

Toen ik dr R. Burekhardt naar pfr R. Grob vroeg
bleek mij dat hij dezen kende en ook wist van de
beweging die vooral in Zurich haar hoofdzetel
heeft, want hij noemde die als van de jonggere-
formeerden. Hoe moeten wij dat jong opvatten?
Noemen de tegenstanders haar zoo? Wordt zij zoo
genoemd omdat de mannen die vooraanstaan in
deze beweging voor het meerendeel nog jonge
mannen zijn? Wil het zooveel zeggen als wat de
tegenstanders van de herleving van het Calvi-
nisme in ons land willen te kennen geven door
hun kwalificatie neo-gereformeerden en neo-calvi-
nisten? Het is waar, deze beweging in Duitsch-
Zwitserland is nog van jongen datum. Zij dateert
in haar krachtig optreden eerst van de jaren na den
wereld-oorlog. De „Reformierte Schweizer Zeitung“
is in zijn tienden jaargang. Bijna al de uit-
gaven van Reformierten Schriften uit
dezen kring zijn van de laatste jaren, na negentien-
honderd vijftientig. Alleen „die Briefe über Cal-
vin von Rud. Grob“ dateert van 1918 en zijn uit-
gegeven bij Rascher & Cie, Verlag, Zürich. Sinds
de laatste jaren heeft deze kring van gereformeer-
den een eigen „verlag“, dat van den Reformierten
Schweizer Zeitung; daarnaast een tekenend ge-
noemd: „Mitten Durch“ Verlag.¹⁾

Ook bij deze beweging zijn het weer de tegenstan-
ders die haar helpen vorderen, juist door hun be-
krompen doen. Daar de uitgevers en boekhandel
in Zurich de uitgave en verkoop van gerefor-
meerde geschriften tegen werkten; die niet in hun
uitstalkasten wilden hebben, werden de gerefor-
meerden gedwongen zelf een Verlag en een Boek-
handel te stichten en zoo verkregen zij een Refor-
mierte Buecherstube, een boekhandel voor gerefor-
meerde literatuur in de Stadelhoferstrasse 38. Op
een zeer geschikte plaats, midden in de stad,
slechts door een paar huizen gescheiden van een
hoofdstraat, duidelijk aangegeven. Daar is de zetel
van de beweging. Zeer bescheiden behuist, doch
bizarro netjes. Een nette jonge dame doet het
werk in den winkel. In een nevenkamer wordt het
werk gedaan voor de „mitten durch“ actie. Dit
wapen staat op den catalogus van dezen boekhan-
del. Ik geef het adres ten behoeve van hen die
belangstellen in wat er te Zurich thans omgaat
op het terrein van de gereformeerde actie, en men
zal zien dat daaraan verbonden zijn actieve en
bekwame mannen, daaronder ook tekenaars, die
de teekeningen maken voor de onderscheiden uit-
gaven.²⁾

Zou de aanduiding jonggereformeerden mis-
schien in verband staan met het feit, dat de man-
nen die daarbij vooraanstaan en leiding geven
schier allen nog jonge mannen zijn? Immers het is
een gewoon verschijnsel dat de tegenstanders van
acties, aan hen niet aangenaam, gaarne, zoo
ze niet kunnen smalen dat het toch geen ge-
leerde mannen zijn en die eenigen naam hebben in
kerk of staat, wijzen op de onervarenheid en jonk-
heid der leiders. Director Grob is misschien wel de
oudste onder hen en deze is pas een veertiger, een
man in de volle kracht van het leven. Dr Char-
les Schüle, pfr W. Bernoulli, vorsteher
van het Zwitsersche gereformeerde diakonenhuis,
zijn beide eenige jaren jonger dan pfr Grob. Veel
jonger dan de leider is Konrad Zeller, director
van das Evangelisches Lehrerseminar Zürich in de
Rötelstrasse 50, Zürich 6. Wij zouden deze inrich-
ting een kweekschool voor christelijke onderwijzers
noemen met internaat. Als ik dan verder nog noem
Walter Hildebrandt³⁾, doctor juris utriusque,
Elsa Dollfus-Zadel⁴⁾, dr phil.; Wilh. Jenny⁵⁾, dan
zijn deze en zoovele andere personen allen jonger
of ongeveer van den leeftijd van pfr R. Grob.
Toch is het niet om reden der jonkheid van alle de-
zen dat men spreekt van jonggereformeerden en ook
wordt dit niet gedaan om hen te tekenen als ver-
meende neo-gereformeerden en wel om de een-
voudige reden dat deze naam niet is gegeven door
de tegenstanders, veeleer is die aangenomen door
de gereformeerden zelf. In 1929 werd uitgegeven
„Der Heidelberger Katechismus“, wie er van den
Reformierten Kirchen als Bekenntnis aanerkent

wurde. Zeitgemaezte Verdeutschung nach der Aus-
gabe der pfälzischen Kirchenordnung von 1563
mit den ursprünglichen Zeugnisstellen aus der
Heiligen Schrift. Mitten durch, Verlag der Refor-
mierter Schweizer Zeitung, Zürich 1929.

Aan de keerzijde van deze bijzonder mooi uitge-
voerde uitgave staat: Diese Ausgabe des Heidel-
berger Katechismus bildet die siebente nummer
der Reformierten Schriften, herausgegeben von den
Jung*) reformierten. Viertes Tausend. In het vol-
gende jaar verscheen een goedkoopere uitgave,
doch eveneens keurig gecartonneerd uitgegeven,
het 5—10 duizendtal, eveneens als zevende num-
mer door de jonggereformeerden. In het daarop
volgende jaar verscheen das „Lehrbuechlein der
Arbeit“ van Rud. Grob als achteste nummer van gere-
formeerde geschriften, uitgegeven door de jong-
gereformeerden. Zij zelf noemen zich de jonggerefor-
meerden. Zij vormen derhalve een groep, een ge-
markeerde, een goed georganiseerde groep. Waarom
zij zich jonggereformeerden noemen en niet liever
kortweg gereformeerden, heeft zijn goede rede-
nen. In tegenstelling met de Roomschen en Luther-
schen heeten de gereformeerden in Hongarije Cal-
vinisten, zonder dat dit wil zeggen, dat
zij allen de beginselen van het Calvinisme hul-
digen en zijn levensbeschouwing. De landkerk in
het canton Zürich is eene gereformeerde kerk,
waarin echter de gereformeerde leer door velen
niet meer geleerd wordt. Jong gereformeerden noe-
men zich de aanhangers dezer beweging wijl hun
streven, hun bidden en werken is om echte zonen
der reformatie zich te betoonen op het terrein
van het familieleven niet minder dan op dat van
de kerk en den staat, in wetenschap en onderwijs,
alsmede door het werk der barmhartigheid.

Zoo zien we dan ook in deze beweging, dat de
geschiedenis zich steeds herhaalt; in haar is zo-
veel, dat ons met den Prediker doet vragen: Is er
eenig ding, waarvan men zou kunnen zeggen: ziet
dat, het is nieuw? het is alreeds geweest in de
eeuwen, die vóór ons geweest zijn.

De nieuwe beweging in Zürich is geen neo-gere-
formeerde, geen neo-calvinistische beweging, doch
is zeer juist genoemd eene jonggereformeerde
actie; het gereformeerde leven is ook in dit land
van Zwingli, Bullinger, Heidegger tot nieuw
leven gekomen. En die ontwaking ging vergezeld
van verschijnselen als ook elders en bij name in
ons land zich voordeden. Voorop dien ik te zetten,
dat men niet meene dat zij op directe of in-
directe wijze te danken is aan wat in ons vader-
land reeds voor zoovele jaren is geschied; neen
deze ontwaking is geheel buiten ons land om ge-
gaan. Eerst later hebben wij hier daarvan kennis
gekregen en indien er van invloed onzerzijds sprake
zou mogen zijn, dan gewis van zeer jongen datum
en van geringe betekenis. Niet door een van onze
mensen is de aandacht getrokken; niet door
iemand uit ons midden is de ontdekking gedaan
van het frische leven dat zich zoo gezond en
krachtig openbaart in het land van Zwingli en
Bullinger. Dr W. Kolffhaus van Vlotho is de man
die director R. Grob, den toen nog eenzame doch
onversaaide, sprak van het gereformeerde leven
in ons land en bij name in onze kerken. Door geen
prof. Barth noch prof. Brunner hebben de jongge-
reformeerden de gereformeerde leer en het gere-
formeerde leven leeren kennen en liefhebben; niet
dezen zijn hen tot gidsen en leidlieden geweest.
Ook hier komt de eere alleen toe aan den Heere
onzen God. Die heeft bewaard voor geheel ster-
ven; Hij heeft het gekrookte riet niet verbroken en
de rookende vlaswiek niet uitgebluscht. Hij heeft
ook hier gesproken: verderf ze niet, want er is
een zegen in. Hoe zich dit heeft toegedragen, deel
ik gaarne later mede, doch nu wil ik er op wijzen,
dat de Heere tot dit reformatisch streven in
Duitsch-Zwitserland wederom verkoren heeft voor
het meerendeel jonge mannen. Zeker er zijn oude-
ren die zich hartelijk verheugen over wat de
trouwe God werkende is in het land hunner vade-
ren, doch tot den arbeid geroepen en tot den ar-
beid gewillig en tot den arbeid bekwamd heeft de
Heere vooral jonge mannen en daartoe zonderde Hij
sommigen hunner, en wel in de eerste plaats den
leider af, terwijl ze nog jong, nog student waren.
De discipelen des Heeren waren ook jonge mannen,
die voor het leven stonden. Hierin schittert de
goedheid van God. Gewis Hij legt den mensch niet
te veel op. Tot het werk des Heeren te willen en
kunnen werken behoort verloochening, behoort te
willen offeren, dulden, dragen, lijden en desnoods
te willen ondergaan. Dat hebben alle reformatoren
geweten of geleerd. En opdat het den menschen niet
te zwaar zou zijn, te moeilijk, den eenen band na
den anderen te moeten doorsnijden, ja te moeten
doorhakken, opdat het niet te veel pijn en smart
zou doen, er dit en dat, ja schier alles aan te
moeten geven, ook mede daarom heeft de Heere
heel de geschiedenis door immer weer jonge man-
nen verkoren en toegerust Zijn groote werken te
wrochten. Wanneer er zoovele banden binden van
velerlei verwantschap; wanneer zoovele handen
ons terughouden; wanneer zoovele stemmen van
vrouwen, kinderen, vrienden, medeleden, mede-
partijgangers roepen, smeeken, afhouden, dan wordt
het zoo moeilijk te volgen, zoo zwaar vooraan te
gaan. Gewis de geschiedenis kent grijze hoofden

die onder de bijl zijn gevallen, kromme en gebogen gestalten die zich recht op wisten te heffen als de mutsaards werden ontstoken en de vlammen lekten langs gewaad en baard, doch hoe jong waren niet de meesten onder de martelaren! Hoe jong een Calvijn, toen hij kwam tot bekeering en toen hij een weg ging, dien hij niet wilde gaan, doch ging wijl hem werd betuigd en bezworen dat God het wilde. Een Luther was jong en krachtig toen zijn hand de stellingen aansloeg. Een Zwingli toen hij stierf. En de vaders der Scheiding, zij werden door de tegenstanders om hun jonkheid veracht, niettegenstaande de heilige apostel zoo beslist had gezegd, dat niemand zijn geestelijken zoon om diens jonkheid mocht verachten. En waren de mannen der doeleantie niet voor het meerendeel mannen eerder jong dan welbedaagd te noemen? Daartoe heeft de Heere Zijn wijze redenen en er is daarin bewijs van groote goedheid.

De mannen die de leiding hebben onder de jong-gereformeerden in Zürich zijn mannen die al voortgaande sterker en krachtiger beloven te worden, meer toegerust tot den strijd en meer bestand tegen den tegenstand. Op nog iets wil ik wijzen. Het is den lezer allicht reeds opgevallen, toen ik iets mededeelde van de uitgaven bezorgd door Mitten durch. Deze jonge mannen zijn er direct op bedacht geweest om nieuwe uitgaven te bezorgen en waarvan en op welk gebied? Weer niets nieuws onder de zon! Altijd weer hetzelfde verschijnsel. De vader der scheiding begon direct met de uitgave van de belijdenisschriften. Aansluiting om te komen tot verdere ontwikkeling, bij de gereformeerde vaders. Zoo zorgden ook Kuyper en Rutgers voor nieuwe uitgaven van onze Belijdenisschriften en van de kostbare schatten gelegen in onze liturgische geschriften. Na zoo korten tijd bezorgde Mitten durch reeds zoovele duizendtallen van een der gereformeerde belijdenisschriften van Zwitserland.

Op een derde verschijnsel dien ik nog te wijzen. Met de herleving op kerkelijk gebied ging immer gepaard vernieuwing op elk terrein van het leven. Direct vroegen de vaders der scheiding naar beter en ander onderwijs. Direct behartigden zij den arbeid der barmhartigheid en schier geen hunner was een politiekschuwe. Zoo was Melancthon de praeceptor Germaniae; zoo had Calvijn een geweldigen invloed op het staatkundig leven zijner dagen in gansch westelijk Europa. En wat hebben de mannen der doeleantie met een Kuyper, Rutgers en v. d. Bergh in 't voorste gelid wel niet gedaan voor 't onderwijs, voor 't ambt, voor 't werk der barmhartigheid, voor 't staatkundig leven? Doch aan dit alles ging veel historische arbeid vooraf. De mannen der kerkhervorming zijn mannen die de historie beminden, kenden en maakten. Hunne namen te noemen genoeft. En zie, Grob, van wien later meer, is minnaar der historie, is man van de werken der barmhartigheid en is thans eveneens leider met anderen van een krachtige politieke actie. Ten slotte nog één trek van overeenkomst. De tegenstanders beginnen met te lachen, minachten, smalen, doch d'r merken ze, dat er niet mee te lachen valt. Dat ervoer de paus ten tijde van Luther; dat er niet te spotten valt, dat ervoer dr Eck; dat men niet smalen niet verder komt, dat heeft Rome's kerk ondervonden. Dat hebben de liberalen kunnen leeren. Dat hebben zooveel kunnen leeren, die, waren ze niet zoo hardleersch, al lang hadden moeten weten. Dan volgt de tactiek van doodzwijgen. En dat doodzwijgen doet zoo pijnlijk aan. Wat daartegen te doen? Na de vervolging is men deze tactiek ook tegen de afgescheidenen gevolgd. En sommige mannen van betekenis hebben ook de geweldige beweging in het leven geroepen onder leiding van Kuyper willen doodzwijgen. Deze tactiek volgt men thans ook in Zürich van de zijde van hen, die medestanders moesten zijn. Wat daartegen te doen? En de raad werd door een der onzen gegeven: Zoo lang en zoo raak treffen, dat ze wel moeten antwoorden. Midden door! Of liever de figuren in het familiewapen van pfr Grob moeten sprekend worden: de knots en de berenklaauw. Aanpakken en met treffers slaan. Het is een goede strijd! Hij kan en moet met eerlijke wapenen gestreden worden!

Een volgend maal over de voorvechters zelf!

G. KEIZER.

¹⁾ Een „Politisches Bekenntnis“ is in 1928 uitgegeven door het „Mitten durch“ Verlag. De naam ontleent dit „verlag“ aan zijn sprekend en veelzeggend vignet, een schild, met een pijl dwars tegen den stroom ingaande.

²⁾ Men zie maar eens de teekening op het titelblad van „Rud. Grob, Lehrbuch bei der Arbeit“, het achtste nr. van de Geref. Schriften, getekend door David Müller.

³⁾ Die autonome Kirchengewalt, 1928, Kommissions-Verlag der Reformierter Schweizer Zeitung.

⁴⁾ Bullingers Einfluss auf das zürcherische Staatswesen, Verlag der Reformierter Schweizer Zeitung.

⁵⁾ Der gottesdienst, eine Betrachtung über seine Schönheit, Verlag der Reformierter Schweizer Zeitung.

⁶⁾ Ik cursiveer.

II PERSCHOUW II

Kwestie-Ubbink.

We vervolgen ons overzicht, en geven het woord eerst aan „De Bazuin“ (Prof. Bouwman). Deze zegt:

Zooals wij in het vorig artikel hebben gezien verwerpt Dr Ubbink de Heilige Schrift als Gods Woord. Wel is Gods Woord in de Heilige Schrift, maar de Heilige Schrift zelf is een gewoon menselijk boek, feilbaar en zwak evenals elk menselijk geschrift.

Ten aanzien van de inspiratie geeft Prof. Bouwman het gevoelen van Dr Ubbink aldus weer:

De inspiratie is alleen toepasselijk op de Bijbelschrijvers en niet op wat zij schreven.

Opmerkelijk is het wat Dr Ubbink op bl. 364 van deze mannen, die een bijzondere openbaring ontvingen, zegt: „Deze bijzondere, werkelijke, Persoonlijke zelf-openbaring Gods was voor hen, die Hem ontvingen, die Hem aannamen, wezensveranderend, het sterfelijke aan hen verloren zij, zij werden eeuwig, heiligen, volmaakten, heilig en volmaakt als God (N.B.), reinen om het woord, dat tot hen gesproken was, reinen van hart, zaligen, die God zouden zien, kinderen Gods, uit God geboren, zij werden religieuze“. Hoever Dr Ubbink de draagwijdte van dit woord zou willen uitstrekken, weten wij niet, maar als wij bedenken, dat Dr U. alle geloovigen op dezelfde lijn stelt als de Bijbelschrijvers, en het woord der predikers in wezen gelijk met hun woord, dan zou daaruit voortvloeien, dat ook zij volmaakt zijn als God, dat ook hun woord Gods Woord is, op één lijn te stellen met de Godsopenbaring.

Over bijbelschrijvers en bijbellezers (en daarna -verkondigers) lezen we:

Dr Ubbink verklaart, dat „het geloofsgetuigenis in de Heilige Schrift en dat van elk ander, die hetzelfde Evangelie verkondigt, wezenlijk gelijk zijn“. De prediker Dr Ubbink, staat op dezelfde lijn als de Apostel Paulus, wanneer de apostel onder de bijzondere leiding des Geestes zijne zendbrieven schrijft. Feitelijk is dit de taal van de Montanisten en de Dooperschen, die steeds spraken van het inwendige woord, van den Geest in ons.

Even later:

Het woord van de Bijbelschrijvers is alleen een geloofsgetuigenis, een menselijk woord alleen en niet een woord, dat God den Bijbelschrijver deed schrijven. Er is „dan ook geen wezenlijk verschil tusschen de Psalmen en latere Christelijke liederen, tusschen sommige gedeelten der Apostolische Brieven en gedeelten van latere Kerkvaders en Reformatoren“, (bl. 372).

Ook hier strijdt Dr U. weer met zichzelf:

Er is dus nog onderscheid tusschen de Heilige Schrift en de later geschreven godsdienstige boeken. De Bijbelschrijvers waren het eerst met de openbaring Gods in aanraking gekomen, en de lateren ontleenden hun inhoud aan den Bijbel. Deze leer is weer in strijd met hetgeen hij vroeger gezegd heeft.

Nog merkt Prof. Bouwman op:

Dr U. gelooft al wat hij als waar ervaart.

Dit brengt ons bij de beoordeeling terstond tot de vraag: wat is nu volgens hem Gods Woord? Hij maakt toch onderscheid tusschen de openbaring Gods, die oneindig en volmaakt is, en tusschen de Heilige Schrift, die niet onfeilbaar en niet volmaakt is (bl. 201, 369). Wanneer Dr Ubbink hiernede bedoelde, dat Gods Woord ons in menselijken vorm werd bekend gemaakt, omdat het anders door ons niet zou kunnen worden verstaan, dan zouden wij hem dit natuurlijk toestemmen. Maar zoo bedoelt hij het niet. Hij spreekt beslist van een niet onfeilbare Schrift, van een menselijke schrift, even feilbaar als de menschen, die het Woord Gods predikten. Wij vragen onwillekeurig, als de Heilige Schrift feilbaar is dan kunnen wij op haar niet vertrouwen. En hoe kunnen wij dan Gods Woord uit haar aflezen? Moet de lezer daarvoor een afzonderlijke inspiratie ontvangen?

Na vervolgens met de stukken aangetoond te hebben, dat Dr U. van de opvatting der Reformatoren een door en door onware voorstelling gegeven heeft, besluit Prof. Bouwman:

Wij merken ten slotte nog op, dat, wanneer Dr Ubbink zegt, dat hij juist vasthoudt aan de beginselen der reformatie, wanneer hij deze zijne leer over het onderscheid der Heilige Schrift en Gods Woord verkondigt, hij Prof. Scholten van Leiden volgt, die met de Gereformeerde beginselen de Gereformeerde leer omverwerpt.

„De Heraut“ (Prof. Kuyper) bespreekt Dr Ubbink's verschillende meeningen inzake de ambten. Ook dit blad is weer gedwongen, op tegenstrijdigheden te wijzen:

Dr Ubbink wil niet alleen aan het hoofd van elke plaatselijke kerk één herder hebben op grond van het woord van Christus, dat het zal worden één kudde en één herder, maar hij voert zelfs het pleit er voor, dat alle kerken saam ook een oppersten herder of paus moeten hebben, om daarin de eenheid der kerk te doen uitkomen. Maar met een tegenstrijdigheid, die we telkens bij Dr Ubbink ontmoeten, verklaart hij daarentegen op blz. 413, dat de geloovigen op aarde zijn een kudde zonder herder, want de eenige ware Herder is van ons weggegaan.

Even later:

De naam kerk, afgeleid van het Grieksche woord kuriake, d.w.z. het huis des Heeren, is daarom ook onjuist, want de kerk heeft geen Heer, en moet vervangen worden door „gemeente“.

Men verstaat, dat dit de meening van Dr Ubbink is, natuurlijk. Vandaar dan ook:

Wanneer onze Belijdenis zegt, dat „deze ware kerk geregeerd moet worden naar de geestelijke politie (of bestuurswijze) die ons de Heere heeft geleerd in Zijn Woord“ en dan de drie ambten opnoemt van „Diens naars of Herders, opzieners en diakenen“, om door dit middel „de ware religie te onderhouden“, (Art. XXX) dan is dit volgens Dr Ubbink onjuist en in strijd met de Schrift (blz. 412). Christus heeft gezegd: „Een is uw Meester en gij zijt allen broeders“ en daarmede is elke „regering“ in de kerk uitgesloten.

Kras is ook dit:

„Noch het Evangelie, noch de woorden van Christus (wij onderstrepen) noch die van Zijn Apostelen mogen daarom als een gebod ons voorgehouden worden“, (blz. 301). Dat Christus zelf gesproken heeft van een „nieuw gebod“, dat Hij Zijn discipelen gaf (Joh. 13: 34 en 15: 12) en gezegd heeft: „indien gij mij lief hebt, zoo bewaart mijne geboden“ (Joh. 14: 15) en dat de Apostel, na in 1 Cor. 14 allerlei verordeningen voor de toenmaals bestaande profetie te hebben gegeven, zegt: „Indien iemand meent een profet te zijn, die erkenne, dat hetgeen ik u schrijf des Heeren geboden zijn“ (1 Cor. 14: 37) om nu slechts deze twee uitspraken uit de Schrift aan te halen, schijnt Dr Ubbink over het hoofd te hebben gezien.

Dr Ubbink laat feitelijk zijn eigen ambt los:

De prediking des Woords is volgens hem principieel niet de taak van bepaalde ambtsdragers, maar van alle geloovigen (blz. 320) en waar die prediking des Woords, zooals Dr Ubbink zelf erkent, door Christus ten nauwste verbonden is aan de bediening der Sacramenten, volgt hieruit, dat principieel alle geloovigen ook de sacramenten mogen bedienen. Van een Goddelijke roeping tot het ambt door de verkiezing der gemeente kan daarom volgens Dr Ubbink, geen sprake zijn, want Christus heeft die macht aan de gemeenteleden niet gegeven.

Het blad verwijt Dr U. een „dominocratie“:

Toezicht van den Kerkeraad is hem een doorn in het oog. Hij de predikant, die allen leeren moet, die leeraar en herder heet, wordt, zegt hij, onder toezicht gesteld van het college van ouderlingen, die hij zelf onderwijzen moet.

Eveneens: leervrijheid:

In de Kerk moet leervrijheid heerschen. Natuurlijk niet in dien zin, dat de predikant niet gebonden zou zijn aan Gods Woord, maar in de opvatting van wat dat Woord leert moet hij vrij zijn. Een ieder moet voor zichzelf toezien. (blz. 390).

Dr U. geeft een verkeerde voorstelling van de bedoeling, die de kerken met de ondertekening der belijdenis hebben: deze bindt niet de conscientie; er is recht van graven:

We zouden bijna aan Dr Ubbink willen vragen, waar hij zulk een geheel verkeerde voorstelling geeft van wat onze Kerken met dezen hand aan die Belijdenis bedoelen: Zijt gij een leeraar in Israël en weet gij deze dingen niet?

Even later:

Hoe Dr Ubbink dit vrije standpunt, dat hij tegenover de Confessie inneemt, nu een reformatisch beginsel kan noemen, is ons een raadsel. Het is een standpunt dat door de Remonstranten verdedigd is, maar door onze Gereformeerde vaders zoo heest mogelijk is wederstaan, zooals ieder kenner der historie weet. Dr Ubbink zal goed doen, wanneer hij Trigland en anderen niet bij de hand heeft, nog eens na te lezen wat Dr A. Kuyper tegenover Dr van Toorenbergen geschreven heeft in zijn Exegetisch der Dordtsche nalatenschap en zijn Revisie der revisielegende.

Ook „De Wachter“ (Ds Riethoff) vervolgt de bespreking. Het blad citeert deze krasse uitspraak:

„De uitwendige kerkelijke machtsticht zoowel over leven als leer door den „Christelijken ban of uitsluiting“ uit het Koninkrijk Gods, niet die door het Woord noch ook die door een godsoordeel, door God Zelf, maar door menschen uitgeoefend, deze is principieel on-reformatisch, is on-Christelijk en on-Schriftuurlijk; zij is eer Heidensch in wezen en oorsprong.“

„Zij hoort thuis in de klassieke heidensche wereld, evenals de gedachte van een Goddelijk door God Zelf ingegeven heilig boek.“

Het blad meent:

Van een tucht als zoodanig wil hij dus niet weten, wel — naar ethischen trant — van de tucht van Gods Woord, waaronder hij dan verstaat, dat we iemand alleen met Gods Woord mogen bestraffen en vermanen, doch dat we niet verder mogen gaan.

Ook deze gedachte is verre van nieuw. We hebben haar dikwijls op allerlei wijzen hooren verdedigen. 't Is nog niet lang geleden, dat, bij de behandeling van de tucht in de Hervormde Kerk, verschillende „kopstukken“ van een bepaalde richting zoo spraken en schreven.

Strijd met de confessie is er al weer:

In Zondag 31 spreekt onze Catechismus immers over die gemaakte tucht, en evenzeer onze Confessie in art. 32.

Dr Ubbink stemt dit natuurlijk ook toe. Maar hij klaagt onze belijdenisschriften dan ook juist aan, dat zij een on-schriftuurlijk beginsel bevatten.

Poging tot Schriftbewijs ontbreekt zoo goed als geheel:

Over verschillende uitspraken, waarop de Kerkelijke tucht gegrond is, spreekt Dr Ubbink met niet één woord!

Tot zoover „De Wachter“.

„Rijnlandsche Kerkbode“ (Ds Nauta) zet ook de bespreking voort; het blad behandelt thans de kwestie der Schrift:

Heel valt n
leer v
hij gel
zelve
richtin
geweze
Tegene
dat de r
stittie" h
door Dr
noot 9).
Het
schene
de bes
rati
van
een i
schonk
Schrift
Na cit
Ds Naut
Wil
het is
Schrift
wezen
Een ju
having
tegen
Ds H
Holland
En l
zijner
schenk
belijde
Daarna
Ds Heid
Hoe
wezen
het „v
woord
Aan h
Eene
Dien
bezoeh
die va
Pree
beston
manne
zijn a
Dat w
In „L
En
irritee
houd
tingen
moeten
Die
Onze
ste jar
pseud
opgehe
Herinn
strijdigh
Waa
is, zijn
had n
publ
Tenslo
Beets sc
Er is
heeft l
dewijl
opvatti
tes, ka
uit de
waar,
de Psa
somm
ten va
Dat ze
Dat
andere
wat on
Confes
p. 345,
is fina
waarde
van di
bouw“
hand
Wat d
„Woord
door mij
orgaan t
Eerst is
floeren“
en Geest
terech
den ing
artikel g
Hoe
„De Re
besprek
minder
lijke le
in den
Op de
handia